

Merknadsskjema – planoppstart

Plannavn	Fana. Gnr. 43, bnr. 9 m.fl., Birkeland kirke
Arealplan-ID	71770000
Saksnummer	PLAN-2024/18345
Utarbeidet av	ABO Plan & Arkitektur AS
Sist revidert	24.03.2026

Nr.	Avsender	Hovedpunkt i merknad/uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1	<u>Private merknader:</u> Aina S. Sanden Hardangervegen 5a	1. Ønsker en konsekvensutredning som forklarer hva det innebærer å være innlemmet i planen for sin eiendom.	1. Når en eiendom inngår i en reguleringsplan, må framtidige tiltak være i samsvar med regulert arealformål. Det må søkes om dispensasjon for tiltak som er i strid med reguleringsplanen.
		2. Eiendommens formål er bolig, og må behandles deretter, og ikke som til kirkeformål. Hardangervegen 5A har vært bolig siden 1939. Det er ikke ønskelig at eiendommen innlemmes i reguleringsplanforslaget.	2. I gjeldende reguleringsplan er eiendommen avsatt til offentlig formål, kirke/grav- og urnelund. Det er ønskelig å opprettholde dette formålet. I planforslaget er eiendommen regulert til REL6 – forsamlingslokale for religionsutøvelse. Dagens bruk som bolig kan opprettholdes.
		3. To av parkeringsplassene tilhørende Hardangervegen 5A blir berørt som følge av snusløyfe. Hvordan skal de kompenseres?	3. For å få til en trafikk sikker og trygg tilkomst er det planlagte en snusløyfe, der en unngår rygging. Parkeringsplassene som blir berørt av snusløyfen er foreslått erstattet med rettighet til å parkere innenfor #1 i REL5 på gnr/bnr 43/9.
		4. Kommunens anbefaling om å innlemme den gamle jernbanebroen i plangrensen er ikke fulgt. Hva er årsaken til det? Den gamle broen er et viktig kulturminne som må hensyntas.	4. Den foreslåtte plangrensen er avklart med kommunen før varsel om oppstart. Det skal ikke gjøres tiltak som vil berøre broen.
		5. Sambruk av parkeringsplassen til Mølleparken Sameie, som nevnt i stedsanalysen, er ikke aktuelt. Her har også 5a en plass. Sameiet trenger disse parkeringsplassene.	5. Tatt til følge. Det skal reguleres egen parkeringsplass til kirken med tilbygg. Det planlegges ikke sambruk med de private parkeringsplassene for Mølleparken sameie.
		6. Økt trafikktrykk og antall planlagte parkeringsplasser anses som en stor utfordring. Det er i dag feilparkeringer både på sameiets parkeringsplass, i Hardangervegen 5a og ved kirken. Det kan være opptil 30 biler parkert i området på de travleste dagene.	6. Birkeland kirke ligger tett på kollektivtilbud med buss og bybane, samt tett på parkeringsplasser i Nesttun senter, ved Midtun skole og Øvsttun gravplass m.fl. Bergen kommune har som overordnet mål at flest mulig skal gå, sykle og reise kollektivt. I planforslaget planlegges det en snusløyfe slik at det vil være mulig å sette av besøkende til kirken før en benytter seg av allerede eksisterende parkeringsmuligheter i nærområdet. Det legges derfor opp til en redusert

		Hvordan kan planlagt besøksøkning i kombinasjon med færre parkeringsplasser være mulig eller lov å gjennomføre? Dersom det blir sitteplasser til 200 personer i nybygg og 300 i kirken, skal det ifølge parkeringskravene være totalt 50 parkeringsplasser tilgjengelig. Det lar seg ikke gjøre med mindre det bygges en parkeringskjeller i et eventuelt nybygg.	parkeringsdekning. Det planlegges en parkeringsplass innerst i området med 9 plasser, inkl. 2 HC-plasser. Innkjøring til parkeringsplassen vil være stengt med bom, organisert av kirken. Parkeringsløsningen er avklart med Bymiljøetaten i planprosessen.
		7. Påbygg på murhuset vil bli svært dominerende mot Hv. 5a. Det kommer også i konflikt med vernegrense til jernbanebroen og vassdraget.	7. I grensen mellom Hv. 5A og Hv. 5B (menighetskontoret) er det forslått en terrengmur i naturstein med høyde på ca. ca. 2,7 m. Kotenivået på plassen framfor tilbygget er på ca. k+34,15 og topp møne er foreslått på k+40. Altså en høyde til møne på 5,85 m. Bygget ligger inn i terrenget i skråningen og planlegges i tillegg med underetasje som tar opp høydeforskjellen. Underetasjen ligger på ca. k + 31,95. Av hensyn til nabo er det ikke planlagt vindu i gavlen mot nabo. Det er lagt vekt på at tilbygget skal harmonerer med nabohuset i form og skala. Det vises til snitt og illustrasjoner som synliggjør konsekvenser for nabo. Tilbygget vil ikke komme i konflikt med den historiske jernbanetraséen og vassdraget.
		8. Etter samtaler med Bergen Kirkelige Fellesråd er det enighet om at eiendommen ikke vil være beboelig i en eventuell byggeperiode grunnet støy og støv. Ønsker i den forbindelse forslag til ulike løsninger for seg.	8. Tatt til orientering. Bergen kirkelige fellesråd er ikke enig i at eiendommen vil være ubeboelig i en byggeperiode, men at det vil kunne bli utfordringer er det enighet om. Situasjonen må vurderes i senere fase. Planene om tilbygg til kirken var kjent da nåværende eier kjøpte 5a i 2018. Likeledes var det kjent at eier kjøpte et hus som stod i et område regulert til kirke, grav- og urnelund. Det har i planprosessen vært dialog med eier om mulig kjøp av eiendommen, men en har ikke kommet til enighet om dette.
		9. Planlagt byggeperiode er estimert til 2 år. Det vil ha stor innvirkning på markedsverdien for boligen. Hardangervegen 5A vil bli ubeboelig og eiendommen "låst" i en eventuell byggeperiode. Kompensasjon for det hele etterspørres.	9. Tatt til orientering. Se for øvrig kommentar under punkt 8.
		10. Hv.5A er oppført med grunnmur i sparestein, noe som gjør grunnmuren her spesielt sårbar med tanke på sprengning.	10. Dette må kartlegges og hensyntas i anleggsfasen.

		11. Det er mye overvann i området. Etter nyasfaltering av veien høsten -24, opplever boligene i Hardangervegen 1, 3 og 5A økt vannføring. De frykter at dette skal bli enda verre med store flater på nybygg og eventuelt dekke. At "det skal løses lokalt" er ikke tilfredsstillende. De har nylig fått laget nye vannstoppere for å unngå oversvømmelser i husenes underetasjer.	11. Tatt til orientering. VA-rammeplanen viser løsning for overvann og flomveg. Bergen Vann har gitt uttale til VA-rammeplanen og har ingen merknader til foreslått overvannshåndtering.
		12. Hardangervegen 5A er tilknyttet en annen vannledning enn hva VA-kartet viser. Huset har tilkobling på sørsiden og er knyttet via kirken og murhuset. Dette er viktig å tenke på ift. eventuell graving da det avviker fra kartet.	12. Tatt til orientering. Dette er fulgt opp i VA-rammeplanen.
		13. Den gamle kirkemuren skaper dårlig sikt for avkjørselen. Er muren fredet? Er økt trafikk-mengde forsvarlig her?	13. Muren er ikke fredet av Riksantikvaren, men har stor lokal verneverdi, og det vil være svært vanskelig å få den flyttet. Ved å flytte vegen lenger vest, som vist i gjeldende reguleringsplan og videreført i dette reguleringsforslaget, vil muren kunne bevares og en oppnår tilfredsstillende sikt iht. håndbok fra Statens vegvesen.
		14. Vil de hule eikene bli berørt av sprenging og graving?	14. Trær i planområdet er koordinatfestet og vurdert av arborist, jf. rapporter fra Vestlandsarboristen. Hule eiker blir ivaretatt i planforslaget.
		15. Bilder som er vedlagt sammenstillingen oppleves ikke representative for denne saken. Samtlige bilder viser bilder av kirker med påbygg beliggende i fritt og relativt flatt lende, i motsetning til Birkeland kirke. Lokal egnethet, geografi og arkitektonisk utforming av bygg har som hensikt å skape gode byrom. Dette bør komme foran forslagsstillers ønske om å videreføre nye "trender" og funksjoner og kalle det tradisjoner. I planforslaget er nybygget knapt tilknyttet kirken, det er veldig stort, og det er vanskelig å forstå hvordan dette nybygget skal underordne seg kirken. Det savnes detaljer rundt ønsket bygg i form av antall etasjer, vinduer, materialbruk mm. da dette anses som vesentlig.	15. Ved varsel om oppstart var stedsanalysen tilgjengelig. Denne analysen inneholder eksempler, men ikke konkrete forslag for Birkeland kirke. Konkrete løsninger for tilbyggene, framgår av planforslaget til 1. gangs behandling, som naboene vil få på høring ved offentlig ettersyn. I utformingen er det lagt stor vekt på at tilbygget skal underordne seg kirken og omkringliggende omgivelser med gode arkitektoniske kvaliteter for bygg og uterom, som skaper et godt byrom – kirketorg mellom byggene. Det planlegges for et tilbygg til kirken med saltak, som kobler seg til kirken ved sakristiet.

		16. Ber om å bli løpende orientert om videre saksgang og utviklinger, samt bli invitert inn i samtlige møter som angår dette prosjektet da hun er så nært berørt.	16. Bergen kirkelige fellesråd har hatt dialog og flere møter med nabo i planprosessen.
2	Mølleparken sameie 13 seksjonseiere.	1. Sambruk av parkeringsplassen til Mølleparken sameie er ikke aktuelt. Det er 1 parkeringsplass per seksjon og det er for lite. Sameiet trenger disse parkeringsplassene.	1. Tatt til følge. Viser til svar nr. 5 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		2. Ønsker ikke at parkeringsplassen blir innlemmet i planforslaget.	2. Som en følge av flytting av veg vil noe av arealet til parkeringsplassen bli berørt. Dette er allerede regulert i gjeldende reguleringsplan fra 2007 for Hardangervegen 1 og 3. Dagens parkeringsplass er bygget større enn regulert situasjon. Flytting av vegen vil ikke medføre reduksjon i antall parkeringsplasser.
		3. Et tilbygg vil øke trafikken og behovet for parkering enda mer enn i dag. Dersom det blir sitteplasser til 200 personer i nybygg og 300 i kirken, skal det ifølge parkeringskravene være totalt 50 parkeringsplasser tilgjengelig. Det lar seg ikke gjøre med mindre det bygges en parkeringsskjeller i et eventuelt nybygg.	3. Viser til svar nr. 6 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		4. Hardangervegen 5a må fjernes fra planforslaget, da det vil føre til store konsekvenser for boligen og den vil miste to parkeringsplasser.	4. Tatt ikke til følge. Viser ellers til svar nr. 2 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		5. Påbygg på murhuset vil bli svært dominerende mot Hv. 5a. Det kommer også i konflikt med vernegrense til jernbanebroen og vassdraget.	5. Viser til svar nr. 7 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		6. Hv.5A er oppført med grunnmur i sparestein, noe som gjør grunnmuren her spesielt sårbar med tanke på sprengning.	6. Viser til svar nr. 10 i merknad over fra nabo i Hv 5A.

		7. Det er mye overvann i området. Dagens tilstand, etter nyasfaltering av veien høsten -24, opplever boligene i Hardangervegen 1, 3 og 5A økt vannføring og frykter at dette skal bli enda verre med store flater på nybygg og eventuelt dekke. At "det skal løses lokalt" er ikke tilfredsstillende. De har nylig fått laget nye vannstoppere for å unngå oversvømmelser i husenes underetasjer.	7. Viser til svar nr. 11 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		8. Hardangervegen 5A vil være ubeboelig i en evt. byggeperiode. Hvordan er dette tenkt løst?	8. Viser til svar nr. 8 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		9. Den gamle kirkemuren skaper dårlig sikt for avkjørselen. Er muren fredet? Er økt trafikkmengde forsvarlig her?	9. Viser til svar nr. 13 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		10. Vil de hule eikene bli berørt av sprenging og graving?	10. Viser til svar nr. 14 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		11. I planforslaget er nybygget knapt tilknyttet kirken, overdimensjonert og lite pent. Savner detaljer rundt ønsket bygg i form av antall etasjer, vinduer, materialbruk mm.	11. Viser til svar nr. 15 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		12. Kirkens byggeprosjekt vil gjøre husene i Hv. 1 & 3 mindre attraktive for eventuelle kjøpere, og en eventuell bygging vil senke verdien på enhetene i sameiet i byggeperioden. En slik utbyggingsfase vil dermed gjøre livssituasjonen til sameierne svært usikre i flere år, da det vil vanskeliggjøre salg av sine seksjoner om det skulle være ønskelig eller nødvendig. Hardangervegen 5A vil bli ubeboelig og eiendommen låst i en eventuell byggeperiode, med alt som det medfører.	12. Viser til svar nr. 9 i merknad over fra nabo i Hv 5A.
		13. Det er ikke ønskelig at Birkeland menighet skal få godkjent sitt forslag til reguleringsplan og få bygge dette enorme nybygget. Flotte Birkeland kirke bør få stå i sin pryd i fred, og ikke måtte konkurrere med et moderne nybygg i en annen stil. Foreslått nybygg vil ikke	13. Viser til svar nr. 15 i merknad over fra nabo i Hv 5A.

		underordne seg kirken. Vi mener videre at et menighetshus av en slik størrelsesorden som er ønsket oppført, bør bygges et annet sted som er lettere tilgjengelig for kirkemedlemmene og med gode parkeringsmuligheter. Bilder som er vedlagt sammenstillingen er ikke representative for denne saken. Samtlige bilder viser påbygg av kirker som ligger i fritt lende, noe Birkeland kirke absolutt ikke gjør. Inngripen som er nødvendig for å få til dette nybygget er svært omfattende. Mølleparken sameie ber om å bli løpende orientert om videre saksgang og utviklinger, samt bli invitert inn i eventuelle møter som angår dette prosjektet.	
1	<u>Høringsinstanser:</u> NVE Datert: 06.03.2025	NVE har en generell tilbakemelding om at kommunen må vurdere om planen ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser. Dersom planen berører NVEs saksområder, skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn.	Tatt til følge.
2	Statens vegvesen Datert: 14.03.2025	Ber om at følgende blir vurdert i planarbeidet: • forholdene for gående og syklende • skoleveg • sykkel- og bilparkering/kjørearealer • trafiksikkerhet, vektlagt myke trafikanter • hvordan tiltaket støtter oppunder målet om at all vekst i persontransporten skal tas med gange, sykkel eller kollektiv.	Tatt til følge. Trafiksikkerhet og gode løsnings for myke trafikanter er en av hovedoppgavene i reguleringsplanarbeidet. Det er utarbeidet trafikkanalyse og mobilitetsplan som redegjør for dette og konsekvensvurderer alternative løsninger. Valgt løsning er beskrevet i planbeskrivelsen. Det legges opp til betydelig redusert parkering og snusløyfe uten behov for rygging. Myke trafikanter sikres gjennomgang på fortau og veg avstengt med bom.
3	Bergen Vann Datert 19.03.2025	Vedlagt kart viser kommunalt og deler av privat VA-anlegg som er etablert i området. I området der det planlegges et tilbygg ligger det private ledninger som tiltaket vil komme i konflikt med. Disse skal være tilgjengelig for utskiftning og reparasjon og om nødvendig må disse omlegges. Det skal utarbeides VA-rammeplan for tiltaket. VA-rammeplanen skal sendes direkte til Bergen Vann for uttalelse. Rammeplanen skal være komplett før planforslaget sendes inn til Bergen kommune for behandling. Overvannet skal håndteres lokalt iht. Kommunedelplan for overvann.	Tatt til følge. VA-konsulent Haugen VVA har utarbeidet VA-rammeplan. Bergen Vann har gitt uttale og VA-rammeplanen er komplett for 1. gangs behandling av planforslaget. Behov for fettutskiller vil bli vurdert ved senere detaljprosjektering. Det er foreslått nye uttak for slokkevann i hydrant og brannventil.

		Skal det etableres serveringssted som tilbereder varm mat er det krav om fettutskiller. Det må vurderes om det er tilstrekkelig brannvannsdekning eller om det må etableres nye sløkkevannsuttak. Dette må redegjøres for i VA-rammeplanen.	
4	Byantikvaren Datert 09.01.2025 (uttale kom til oppstartsmøte)	Det har tidligere vært fremmet ulike forslag til utvidelse av Birkeland kirke. Disse har etter Byantikvarens vurdering vært for store og dominerende. Kirken er kommunalt listeført og viktig som identitetens i kulturmiljøet. Planinitiativet viser nå et tiltak som ved riktig materialbruk og tilpassing ikke er i konflikt med kulturmiljøverdiene. Vi har svært lite informasjon om murvillaen. Det vil derfor være viktig at denne dokumenteres godt i prosessen for å avklare omfang av- og plassering av en eventuell utvidelse av denne bygningen. Kirken og de omkringliggende omgivelsene er godt dokumentert, vi anbefaler derfor at man i planprosessen bruker ressurser på å avklare tålegrensene for tilbyggene, framfor dokumentasjon av de omkringliggende omgivelsene.	Tatt til følge. Det er utarbeidet en kulturminnedokumentasjon. Det planlegges nå et tilbygg til kirken med saltak, som kobler seg til kirken ved sakristiet. I utformingen er det lagt vekt på at tilbygget skal underordne seg kirken. Videre planlegges det et tilbygg til menighetskontoret i murvillaen. Det har i planprosessen vært avholdt felles møte med byantikvaren, plan- og bygningsetaten og byarkitekten.
5	Bergen brannvesen Datert 20.03.2025	Forutsetter at planområdet tilrettelegges for brannvesenets kjøretøy, samt tilstrekkelig sløkkevannkapasitet. Tilkomst for brannvesenet må ikke forringes til eksisterende bebyggelse i og rundt planområdet. Eventuelle veier og oppstillingsplasser over betongdekke eller parkeringsgarasje, må merkes tydelig for maks belastning. Skiltplan må utarbeides. Brannvesenet ber om et møte om hvordan det er tenkt at brannvesenets tilkomst og tilrettelegging skal ivaretas.	Tatt til følge. Planområdet tilrettelegges for brannvesenets kjøretøy og for nye sløkkevannsuttak, jf. VA-rammeplanen. Det har i planprosessen vært avholdt møter med brannvesenet vedr. disse forhold.

6	Helsevernenheten Datert 20.03.2025	Helsevernenheten støtter innspillene fra Bymiljøetaten og Statens vegvesen vedrørende trafiksikkerhet og parkering i planområdet. Gangvegen gjennom planområdet er en viktig forbindelse for myke trafikanter, og en mye brukt skolevei for elever ved Midtun skole. De forutsetter at trafiksikkerheten for både gående og syklende blir ivaretatt både i anleggsfasen og i permanent situasjon. Det må legges til rette for sikker gangforbindelse til skolen i anleggsperioden.	Tatt til følge. Trafiksikkerhet og gode løsnings for myke trafikanter har vært en av hovedoppgavene i reguleringsplanarbeidet. Det er utarbeidet trafikk-analyse og mobilitetsplan som redegjør for dette og konsekvensvurderer alternative løsninger. Valgt løsning er beskrevet i planbeskrivelsen. Planforslaget regulerer trygg gangforbindelse gjennom området via fortau og veg stengt med bom. Trafiksikkerhet i anleggsperioden må redegjøres for i plan for beskyttelse av omgivelsene i bygge- og anleggsfasen, jf. reguleringsbestemmelsen.
7	Bymiljøetaten Datert 21.03.2025	<u>Trafikk og mobilitet:</u> 1. I nord ved avkjørsel fra Hardangervegen, er veien regulert i reguleringsplan «Hardangervegen 1,3 og 5A». Veien har ikke blitt bygget i henhold til planen. Kjøreveien har ikke blitt flyttet mot vest eller blitt utvidet, og fortau har ikke blitt etablert rundt mur i kirkegårdens sørvestre hjørne. Regulert vei stopper ved eiendom 42/890/*10. Videre sørover er det regulert offentlig gang- og sykkelvei. I gjeldende reguleringsbestemmelser tillates det kun biltrafikk på gang- og sykkelveien i forbindelse med gravferder. Dagens bruk av området er derfor etter Bymiljøetatens vurdering ikke i tråd med gjeldende reguleringsplaner. 2. Bymiljøetaten kan ikke anbefale at det etableres parkeringsplasser sør for inntegnet snusløyfe uten at det gjøres tiltak for å bedre trafiksikkerheten til de myke trafikantene. Planarbeidet må sikre en trygg og gjennomgående forbindelse fra fylkesvei Hardangervegen i nord til gang- og sykkelvei Hardangervegen i sør. Flytting av alle aktiviteter fra menighetshuset på Øvsttun til nytt tilbygg ved Birkeland kirke vil trolig medføre økt press på dagens	1. Tatt til orientering. I planforslaget reguleres vegen inn i området som kjørvæg KV2 og veg V. KV avsluttes med snusløyfe for personbil og det settes opp bom mot V. Langs KV reguleres det fortau. Vegen nedklassifiseres fra kommunal til privat veg etter anbefaling fra bymiljøetaten i planprosessen. Tillatelse for kjøring med bårebil på gang- og sykkelvegen på traséen til gamle Vossebanen videreføres i planforslaget. 2. Trafiksikkerhet og gode løsnings for myke trafikanter har vært en av hovedoppgavene i reguleringsplanarbeidet. Det er utarbeidet trafikk-analyse og mobilitetsplan som redegjør for dette og konsekvensvurderer alternative løsninger. Valgt løsning er beskrevet i planbeskrivelsen. Planforslaget er utarbeidet i dialog med bymiljøetaten. Det legges til grunn at parkering i hovedsak skal skje i eksisterende parkeringsanlegg og parkeringsplasser i nærområdet og at det kun legges opp til 9 parkeringsplasser hvorav 2 HC-plasser innenfor planområdet. Tilgangen til disse plassene vil være avstengt med bom og organisert av kirken.

		parkeringsplasser. Det mangler opplysninger om hvorvidt kravet for parkering til Birkeland kirke er oppfylt i dagens situasjon. I det videre planarbeidet må en belyse både dagens parkeringssituasjon, og hvilken mertrafikk en evt. utbygging vil gi.	Se også kommentar over til merknad 1.
		3. <u>Varelevering og renovasjon</u> Planforslaget må vise hvilke løsninger som planlegges for manøvrering av kjøretøyer knyttet til varelevering og renovasjon.	3. Tatt til følge. Snuing av lastebil for varelevering og avfallshenting skal skje på vendehammer ved menighetskontoret i V, innenfor bom. Sporing viser på vegtegningene.
		4. <u>Hule eiker og bevaringsverdige trær</u> Hule eiker og andre bevaringsverdige trær må sikres. Tilstrekkelig hensynssoner rundt trærne må avklares med trepleier/ arborist. Det må etableres bestemmelser som sikrer trærne gjennom bygg- og anleggsfasen.	4. Trær i planområdet er koordinatfestet og vurdert av arborist Harald Bratseth hos Vestlandsarboristen. Notatet «Trær ved Birkeland kirke», datert 24.03.2025, revidert 21.10.2025 og tilleggsnotat datert 11.12.2025, følger planforslaget. I bestemmelsene er det satt krav om at det skal utarbeides marksikringsplan som skal sikre trær og annen vegetasjon mot skade i rigg- og anleggsfasen. Ett eiketre (ikke hul eik) vil komme i direkte konflikt med planlagt tilbygg til kirken. Dette treet må fjernes. Noen større trær som skal bevares, ligger tett på byggegroppen til tilbygget til kirken. Disse er markert med hensynssone bevaring naturmiljø 560_1. For disse trærne er det utført beskæring av røttene for å klargjøre de for byggefasen, jf. tilleggsnotat fra arborist datert 11.12.2025. Trær som likevel går tapt, skal erstattes med nye av samme treslag og plantes innenfor delområdet. Hule eiker som ikke er berørt av tiltak er markert med Hensynssone H560_2. Øvrige større trær i REL 3 skal i utgangpunktet også bevares.
		5. Det er registrert fremmede og skadelige arter i planområdet. Det må utarbeides bestemmelser som sikrer at disse håndteres i tråd med forskrift om fremmede arter.	5. Tatt til følge. Det er tatt inn bestemmelse om kartlegging og tiltaksplan for håndtering av fremmede arter, ved søknad om tiltak.
		6. Etablering av tuntre i senter av snuplass jf. foreliggende illustrasjonstegning, må også skje i samråd med arborist/trepleier.	6. Det vil ikke være plass til et tuntre i senter av snusløyfen. Dette er tatt ut i planforslaget til 1. gangs behandling.

		7. <u>Terrenginngrep</u> Det må etterstrebes å holde terrenginngrep til et minimum. Det må spesielt påses at tilbygget til kirken ikke krever store terrenginngrep i skråningen i østlig retning.	7. Det er lagt stor vekt på å minimere terrenginngrepene, samtidig som en skal ivareta behov og funksjoner for menighetshuset. Dette er årsaken til at vi ønsker å beholde og bygge på murhuset som huser Birkeland menighetskontor, slik at tilbygget til kirken og terrenginngrepene ikke gjøres større enn nødvendig. Terrenginngrep framgår av snitt.
8	Statsforvalter Datert 27.03.2025	1. Konsekvensene reguleringsplanen har for endret arealbruk skal vurderes i forhold til naturmangfold, og at dette må komme tydelig frem i planarbeidet. I dette planarbeidet vil vi særlig peke på de eldre eiketrærne som må ivaretas i forbindelse med tiltaket.	Tatt til følge. 1. I planomtalen er det redegjort for naturmangfold. Det vises eller til kommentar til merknad 4 fra Bymiljøetaten over.
		2. ROS-analysen skal vise risiko og sårbarhet som har virkning for om arealet er egnet til utbygging, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging.	2. Det er utarbeidet ROS-analyse som følger planforslaget. Følgende to uønskede hendelser er registrert: • Radon • Støy fra veg- og anleggstrafikk. Begge hendelsene kan håndteres i plan- og byggesaken.
9	Vestland Fylkeskommune Datert 11.04.2025 (Kom etter fristen var gått ut)	<u>Stedsutvikling, arkitektur og estetikk</u> 1. Vestland fylkeskommune viser til delmål i Regional plan for attraktive senter. • <i>Sentrumsutvikling skal bygge på stadens historie, særpreg og landskapstrekk</i> • <i>Sentrum skal ha høy arkitektonisk kvalitet og inkluderende møteplassar</i> • <i>Sentrum skal ha gode parkar, leikeplassar og allment tilgjengeleg areal for fysisk aktivitet</i> Dette er hensyn som må ligge til grunn for planarbeidet.	<u>Stedsutvikling, arkitektur og estetikk</u> 1. Blir tatt til orientering. I planforslaget er det lagt stor vekt på gode løsninger for arkitektur og estetikk.
		<u>Universell utforming</u> 2. Universell utforming skal ligge til grunn for alt planarbeid. I forbindelse med planarbeidet for utvidelse av Birkeland kirke og nærområdet rundt, er det vesentlig at dette blir en premiss for løsningene. Medvirkning med RMNF, og brukerorganisasjoner som representerer mennesker med ulike funksjonshendringer er vesentlig for å lykkes.	<u>Universell utforming</u> 2. Universell utforming ligger til grunn for utformingen innenfor planområdet.

		3. Det er også viktig å se på behov for reparasjon av eksisterende ganglenker til Nesttun sentrum og kollektivknutepunkt i forbindelse med planarbeidet. Om behov må plangrensen utvides for å sikre nok areal til de beste løsningene, både estetisk og funksjonelt. Det er ikke tilstrekkelig om en kan komme seg inn i kirken, dersom en ikke kan komme seg til kirken med offentlig transport.	3. Ikke tatt til følge. Den kommunale vegen på vestsiden av kirken og krysset mot fylkesveg 5196 (Hardangervegen) vil bli flyttet lenger vest, og det blir etablert sammenhengende fortau fra fylkesvegen og fram til kirken og tilbygget. Like utenfor kirken i fylkesvegen, ligger busstopp i begge retninger. Den beste gangforbindelsen videre mot Nesttun sentrum og bybanestoppet, går på fortau langs sørsiden av Hardangervegen, ned i undergang under rundkjøringen og opp igjen til Nesttun senter. Det er altså i dag en sammenhengende og trygg ganglenke mellom kirken og Nesttun sentrum, uten at en må krysse kjøreveg. Vi vurderer at det i dette planforslaget ikke er behov for reparasjon av denne ganglenken og utvidelse av planområdet.
		<u>Kulturminner og kulturmiljø</u> 4. Ber om at kulturmiljøinteresser blir omtalte, verneverdiene vurdert og tatt hensyn til i det videre planarbeidet. Det er viktig at nær- og fjernvirkning av tiltakene blir grundig illustrert i den videre prosessen. Videre ber vi om at en under planarbeidet søker å unngå inngrep i/skade på eksisterende kulturlandskap.	<u>Kulturminner og kulturmiljø</u> 4. Tatt til følge. Det er utarbeidet kulturminnedokumentasjon. I planarbeidet er det lagt stor vekt på at tilbygget skal underordne seg kirken og minimere terrenginngrep og felling av trær. Det vises til illustrasjoner og snitt.
		<u>Samferdsel</u> 5. Regulering av trafikksikre løsninger vil være viktig i det videre planarbeidet. Fylkeskommunen er positiv til at dette blir tatt hensyn til i planarbeidet. Vi vil også legge til at utforming av krysset fra Hardangervegen må vurderes, og det vil være aktuelt med rekkefølgekrav knyttet til utbedring.	<u>Samferdsel</u> 5. Tatt til følge. Det legges til grunn at det skal etableres trafikksikre løsninger innenfor planområdet fra fylkesvegen i nord til gang- og sykkelvegen i sør. Krysset med fylkesvegen vil bli flyttet lenger vest, slik som i gjeldende reguleringsplan. Det er satt rekkefølgekrav om at samferdselsanlegg skal være ferdigstilt før nye bygg tas i bruk.
		6. Elles ber de generelt om at følgende tema blir tatt hensyn til i reguleringsplanprosessen: • Plassering og utforming av nødvendige tiltak knyttet til fylkesveg (kryss, avkjørsler, busslommer, tilbud til myke trafikanter m.m.) • Forhold for myke trafikanter mellom varslet planområde og nærliggende	6. Tatt til følge. Framgår av vegtegninger og øvrige plandokumenter.

		målpunkt (f.eks. bussholdeplasser, skole m.m.) • Byggegrenser til fylkesveg • Tiltaket sine konsekvenser for vegtrafikken i bygge- og anleggsfasen, med særlig fokus på myke trafikanter • Vegtrafikkstøy • Tekniske vegtegninger i forbindelse med Statens vegvesen sine håndbøker • Grunnundersøkelser	
--	--	---	--